

«БЕКІТЕМІН»

БҚІТУ ректоры

Б.Т. Шақешев

2024ж.

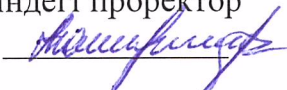
**БАТЫС ҚАЗАҚСТАН
ИННОВАЦИЯЛЫҚ-ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫНЫҢ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫ**

Қызметтік қолданысқа арналған басылым

Орал қ. 2024 ж

1. ӨЗІРЛЕДІ және ЕНГІЗДІ

Тәрбие ісі жөніндегі проректор

А.И.Абекешев

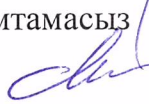
2. КЕЛІСІЛДІ:

Бірінші және оқу-әдістемелік
жұмыс жөніндегі проректор

Машанова С.А.

Стратегия және сапаны қамтамасыз
ету жөніндегі проректор

Муханбеткалиев А.С.

БЕКІТТІ және ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗДІ: Батыс Қазақстан
инновациялық-технологиялық университетінің Ғылыми кеңесінің шешімі негізінде
(№1 хаттама, 29 тамыз 2024ж) ректормен бекітілген

3. ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ: Жаңасын ауыстырғанға дейін

Осы ереже Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университет ректорының
ресми рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды, көбейтілмейді және ресми
басылым ретінде таратылмайды.

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінің тәрбие жұмысының тұжырымдамасы Қазақстан Республикасының Конституциясы, ҚР "Білім туралы" Заңы, ҚР «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» ҚР «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Заңы, ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Заңы, ҚР Экстремизмге қарсы іс-қимыл туралы Заңы, ҚР Құқық бұзушылық профилактикасы туралы Заңы, ҚР «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» Заңы, Барлық білім беру ұйымдарында оқыту процесінің тәрбиелік құрамдасын күшейту жөніндегі үлгілік кешенді жоспар, ҚР Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы, Елбасының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламасы, ҚР Білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы, ҚР 2015-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясы, университеттің тәрбие жұмысының тұжырымдамасы БҚИТУ-дың 2020-2025 жылдарға арналған стратегиялық жоспарына сәйкес әзірленді.

1. ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫН САТЫЛАЙ ЖҮРГІЗУДІҢ МАҚСАТЫ, МІНДЕТТЕРІ МЕН МЕХАНИЗМДЕРІ

Мақсаты: оқытушылар мен студенттердің бірлескен әрекеті негізінде болашақ маман, жауапкершілік пен азаматтық санасы жоғары ұлт жанашырларын қалыптастыру.

Міндеттері:

- студенттерді қоғамдық өмірге белсенді қатысуға мүдделелеу;
- студенттердің жемқорлық пен сыбайластыққа деген жағымсыз көзқарасын қалыптастыру;
- белсенді азаматтық ұстаным қалыптастыру.

Механизмдері:

Университеттегі тәрбие жұмысы келесі деңгейлерде іске асады: университет, институт, кафедра, студенттік топ және тағы басқа университеттік бөлімдері.

Университет деңгейінде:

- Университеттегі тәрбие жұмысын әлеуметтік және тәрбие жұмысы бойынша департамент жүргізеді, оны тәрбие ісі жөніндегі проректор басқарады;
- Нақты бағыттардың қызметін реттеу үшін келесі бөлімдер жұмыс жасайды:
 - эдвайзерлер кеңесі;
 - студенттік ректорат.

Аталған құрылымдар өз іс-әрекетін университетте бекітілген ережелерарқылы іске асырады.

Институт деңгейінде:

Эдвайзерлер мен студенттердің жұмыстары мен тәртібін ұйымдастыру және реттеп отыру үшін институттарда Тәрбие және әлеуметтік мәселелер бойынша департамент жетекшісі тағайындалады:

- Профессорлық-оқытушылық құрамынан Тәрбие және әлеуметтік мәселелер бойынша департамент жетекшісі тағайындалады;

- Әлеуметтік және тәрбие жұмысы бойынша департамент жетекшісі институт директорына, университеттің тәрбие ісі жөніндегі проректорға есеп береді. Эдвайзерлер кеңесіне мүше болып енеді.

кеңесіне мүше болып енеді.

Кафедра деңгейінде:

Кафедрадағы тәрбие жұмысын ұйымдастырып және реттеп отыру үшін профессорлық-оқытушылық құрамнан тәрбие ісіне жауапты адам, студенттік топтардың эдвайзерлер тағайындалады.

Студенттік оқу тобы деңгейінде:

Институт директорларының ұсынуымен, проректордың бұйрығымен академиялық топпен аудиториядан тыс тәрбие жұмыстарын жүргізу үшін оқу жылының басында эдвайзерлер бекітіледі. Олардың жұмысы университетте бекітілген эдвайзер туралы ережеге сай жүреді. Академиялық оқу тобының жиналысында топ старостасы мен топ белсенділері тағайындалады.

Студенттік ректорат тағайындалған тәртіп бойынша ережелері бекітілген келесі ұйымдар арқылы көрініс береді:

- жастар ісі жөніндегі комитет;
- студенттік өзін-өзі басқару орталығы;
- старостат;

Жастар бастамасын дамыту орталығы студенттердің қоғамдық бірлестіктерін, студенттік деканатты, студенттік кәсіподақ ұйымын, жатақханадағы студенттік кеңестерді үйлестіреді.

Университеттің студенттік ректораты сабақтан тыс уақытта әртүрлі іс - шараларға белсене (*клубтар, қызығушылықтары бойынша үйірмелер*) қатысып, студенттік іс-шараларда ұйымдастырушы және бастамашы болады, тәрбие процесін жақсарту мақсатында студенттердің пікірлері мен олардың ұсыныстарын ескереді.

2. ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫНЫҢ БАСЫМ БАҒЫТТАРЫ

2.1. Азаматтық патриоттық және рухани-адамгершілік тәрбие

Қоғамдық-саяси сауаттылық, ұлтаралық мәдени қарым-қатынас, рухани-адамгершілік тәрбие білім беру қызметінің ажырамас бір бөлігі болып табылады және студенттердің рухани дамуына, мейірімділікке бейімделуіне, қайырымдылыққа және шыдамдылыққа бағытталған жұмысты жүйелеу мақсатында **«Саналы ұрпақ»** ережесі жасалды.

Міндеттері:

- адамның міндеттерін және бостандығын, құқығын құрметтеу тәрбиесі;
- студенттердің азаматтық ұстанымын, құқықтық мәдениетін, саяси сана-сезімі мен сауаттылығын қалыптастыру;
- Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздеріне құрметпен қарау, патриоттық және ұлттық сана-сезімін қалыптастыру;
- студенттік ортада сыбайлас жемқорлық және оның пайда болуы мен көріністеріне студенттердің жағымсыз көзқарасын қалыптастыру;
- қызметтің барлық салаларында студенттерді жауапкершілікке тәрбиелеу.

2.2. Эстетикалық мәдениетті қалыптастыру

Адамгершілік құндылықтарды әсемдік, көркем мәдениет, халықтар мен дәуірдің әлемдік көркем құндылықтары арқылы қалыптастыру мақсатында университетте **«Ұлттық құндылықтар»** аясында шаралар ұйымдастырылады.

Міндеттері:

- әдебиет, музыка, хореография, бейнелеу өнері, т.б шығармашылық

үйірмелер ұйымдастыру;

- студенттердің жалпы адами және ұлттық мәдени жетістіктеріне жетілдіруге бағытталған дағдыларын қалыптастыру;

- студенттердің шығармашылық қызметін болашақ кәсіби қызметінің жалпы контексімен өзара байланыста қалыптастыру;

- барлық студенттер контингентін барынша қамти отырып, олардың қызығушылығына сәйкес әртүрлі шығармашылық қызметке тарту.

2.3. Құқықтық тәрбие беру

Құқықтық тәрбие құқықтық білімді, құқықтық тәжірибені, құқықтық мәдениетті және қоғамның құқықтық мұраттарын ұрпақтан ұрпаққа жеткізу бойынша мақсатты қызметті жеткізуге бағытталған. Құқықтық тәрбие беру жасөспірімнің жеке тұлғасын қалыптастырып, олардың бойына жоғары идеялық пен қоғамдық меншікке байланысты көзқарасты дарытудың асыл міндеттерін атқарады.

Міндеттері:

- ҚР Конституциясы мен заңнамасына, мемлекеттік рәміздерге, елдегі ұлтаралық және конфессияаралық келісімге, халықтар достығына құрметпен қарау;

- Жастарды өз құқықтарын пайдаланып, азаматтық міндеттерін орындай отырып қоғамда өмір сүруге, заңдар мен ережелерді тәжірибеде белсенді қолдана білуге үйрету;

- Басқа адамның құндылықтарына, құқықтары мен бостандығына құрметпен қарау;

- Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға тәрбиелеу.

2.4 Дене шынықтыру және студенттердің салауатты өмір салтын қалыптастыру

Болашақ кәсіби қызметіне қажетті жеке тұлғалық қасиеттерін, психологиялық тұрақтылықты, дене тәрбиесі мен салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған. Осы орай университетте «Барыс» спорт клубы жұмыс жасайды.

Міндеттері:

- студенттерге салауатты өмір салтының принциптері мен дағдыларын меңгерту, оларды дене шынықтыру және спортпен үнемі айналысу қажеттілігіне сендіруге тәрбиелеу;

- студенттердің денсаулығын сақтау және нығайту, ағзаның дұрыс қалыптасуы мен жан-жақты дамуына ықпал ету;

- білім алушылардың барлық контингентін барынша қамтитын, студенттердің мүдделеріне сәйкес спорттық секциялар мен алаңдарды ұйымдастыру;

- спортты насихаттау, университеттің спорт саласындағы көшбасшыларын қолдау және олардың мәртебесін арттыру.

2.5. Экологиялық және еңбек тәрбиесі

Жеке адамның бойында табиғатқа деген ізгілік қатынастарды қалыптастыра отырып, адам-қоғам-табиғат арасындағы толық үйлесімділік рухында тәрбиелеуге бағытталған.

Студенттердің экологиялық білімнің белгілі жүйесін игеруі, табиғатты қорғауы, жер байлығын тиімді пайдалануы экологиялық мәдениетті жетілдіріп, дүние тану көзқарасын қалыптастырады, адамгершілік, жауапкершілік қасиеттерін жетілдіреді. Бұл бағытта жыл сайын эдвайзерлері мен студенттері облыстық аймақтарды, оқу корпусы мен жатақханалардың аумағын абаттандыру және көгалдандыру бойынша "Жасыл Ел" республикалық бағдарламасына белсенді қатысады. Сондай-ақ студенттер күзгі және көктемгі кезеңде қалалық сенбіліктерге және мемлекет басшысының бастауы «Таза

Қазақстан» акциясын қолдап, белсенділік танытып, қатысады. Су айдындарының, өзендер мен көлдердің іргелес аумақтарын тазарту бойынша экологиялық акцияларға қатысады.

Міндеттері:

- өмірде және нақты іс-әрекетінде экологиялық білімді қолдана білу;
- экологиялық сауаттылыққа, табиғатқа, қоршаған ортаға деген тәрбиені арттыру;
- табиғатты қорғау және өзгертуге байланысты студенттерді жаппай қоғамдық пайдалы еңбекке қосу;
- еңбек қызметінде мақсатқа қол жеткізуге ықпал ету.

3. СТУДЕНТТІК ӨЗІН-ӨЗІ БАСҚАРУ

Студенттік ректорат – бұл әкімшілікпен сындарлы өзара әрекет жасауда басқарудың барлық деңгейлерінде студенттік өмірді жүйелі ұйымдастыруға бағытталған университеттің студенттік басқармасының алқалық органы. Студенттердің университетті басқаруға қатысуы іскерліктері мен қабілеттерін қолдану саласын кеңейтеді, өзінің сүйікті ісін табуға мүмкіндік береді.

Студенттік өзін-өзі басқаруын дамытудағы өзекті міндеттері:

- оқу процесін жетілдіру мақсатында студенттердің университетті басқаруға қатысуы;
- университетке деген патриоттық көзқарасты қалыптастыру;
- университеттің кадрлық резервтерін дайындауда көмек көрсету;
- студенттердің бос уақытын ұйымдастыру, студенттерді университеттің қоғамдық өміріне араласу жүйесін енгізу;
- студенттік өзін-өзі басқару жүйесінде белсенді жұмыс істейтін студенттерге моральдық және материалдық мадақтау жүйесін дайындау.

4. ТӘРБИЕ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫ ҚАМТАМАСЫЗЕТУ

1. Осы Тұжырымдаманың басты ережесі – бұл жоғары оқу орнында болашақ маманды жоғары адамгершілік тұлға ретінде қалыптастырып және олардың әлеуметтік-кәсіби құзыреттілігін арттыруға бағытталған жүйе құру. Тұжырымдаманы жүзеге асыру үшін келесі алғы шарттар орындалуы қажет:

- мамандарды кәсіби даярлауда тәрбие аспектісінің басымдылығы;
- университеттің профессорлық-оқытушылық құрамы мен студенттерінің тәрбие жұмысын ұйымдастырып, өткізуінде өзара іс-әрекеті мен ынтымақтастығы;
- университеттің барлық мүдделі құрылымдық бөлімшелерінің іс-әрекеттерін үйлестіру;
- университеттің тәрбие жұмысына басқа жоғары оқу орындары оқытушыларының үздік педагогикалық тәжірибесін енгізу;
- жастар саясаты саласында әлеуметтік серіктестікті дамыту.

2. Тұжырымдамада көрсетілген міндеттер жүйелі түрде оқу процесі, әр түрлі өндірістік-оқу тәжірибелері, студенттердің ғылыми-зерттеу жұмысы, студенттік өзін-өзі басқару және басқа бағыттар бойынша оқудан тыс тәрбие жұмысы жүйесі арқылы жүзеге асырылуы қажет:

- **педагогикалық қолдау** – бұл профессорлық-оқытушылар құрамының студенттерді тәрбиелеуге атсалысуы, институт жұмысында студенттік бірлестіктер мен қауымдастық бағдарламалары мен жобаларын дайындауда эдвайзерлердің әдістемелік жетекшілік етуі;

- **ақпараттық қолдау** – бұл студенттердің маңызды қоғамдық қызметін қолдайтын,

сайттарды ұйымдастыратын, жастардың Бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара байланыс жасап, ғаламторға кең ауқымды көлемде қол жеткізуді қамтамасыз ету болып табылады.

- **ғылыми-әдістемелік қолдау** – университеттің тәрбие саясатын тиімді жүзеге асыруға ықпал ететін студенттер мен оқытушыларға арналған оқыту бағдарламаларын, ғылыми-әдістемелік нұсқаулықтарын дайындап, конференциялар мен дөңгелек үстелдер өткізу.

- **ұйымдастырушылық-басқаруды қолдау** – тәрбие жұмысының өзара іс-әрекетін тиімді арттыруға талаптану, үздіксіз білім алу, оңтайлы тәжірибе жұмысымен алмасу, кафедраларда, факультеттерде тәрбие жұмысын жоспарлау.

- **ұйымдастырушылық-басқаруды қолдау** - тәрбиелік қызмет үшін, сонымен қатар, гранттық қолдау жүйесін енгізу, студенттердің қоғамдық белсенділігін ынталандыру, әртүрлі әлеуметтік серіктестермен байланыс жасауға жағдай жасайды:

- **қаржылай қолдау** – тәрбие процесіне барлық қатысушыларды мадақтау мен ынталандыруда мемлекеттік тапсырманы орындауға бөлінген жәрдем ақшадан және университеттің басқа да қаражаттарынан икемді жүйені тиімді пайдалануды есепке ала отырып жүзеге асырылады.

5. ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫ ТИІМДІЛІГІНІҢ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Тәрбие жұмысы жүйесінің барлық буындарының тұрақтылығы және нақтылығы:

- Студенттердің облыстық, қалалық, университеттік және факультеттік бұқаралық іс-шараларға қатысуы;

- Студенттердің факультеттік және университеттік іс-шараларға жаппай қатысуы: «Университеттің ең үздік тобы», «Жыл белсендісі», «Үздік жас ғалым», «Үздік жас спортшы»;

- Студенттердің белсенділігі мен ынтасының тұрақтылығы, олардың аудиториядан тыс жаңа жұмыс формаларынан өздігінше іздеуге деген құлшынысы, ғылыми және мәдени-бұқаралық шараларды өткізу сапасын көтеруге деген ұмтылысы;

- Студенттер арасында құқық бұзушылықтың болмауы.

6. ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫНЫҢ ЖАҒДАЙЫН БАҒАЛАУ ЖҮЙЕСІ

1. Тәрбие ісі жөніндегі проректор Ғылыми Кеңесте жылына бір рет есеп береді.

2. Тәрбие және әлеуметтік мәселелер бойынша департамент жетекшісі институт бойынша атқарылып жатырған жұмысы туралы эдвайзерлер кеңесінде жылына екі рет есеп беріп отырады.

3. Тәрбие жұмысының жылдық жоспары Ғылыми Кеңесте қаралып, талданып, бекітіледі.

4. Оқу жылының басы мен аяғында «Бірінші курстықтардың проблемаларының мониторингі», «Тәрбие жұмысының жағдайы» атты әлеуметтік сауалнамалар жүргізіліп, олардың нәтижелерінің негізінде тәрбие жұмысының жоспарларына түзетулер енгізіледі.

7. ТҰЖЫРЫМДАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ БАРЫСЫНДАҒЫ КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР

1. Тұжырымдаманың жүйелігі мен бірізділігін жүзеге асыруды қамтамасыз ету:

- Позитивті студенттік ортада студенттердің іс-әрекетіндегі құқық бұзушылық, сондай-ақ, тәртіп бұзушылық санының азаюы;

- Студент жастардың әлеуметтік және құқықтық белсенділігін дамыту, студенттердің өзін-өзі басқаруы, қоғамдық жастар ұйымын құру, маңызды әлеуметтік мәселелерді шешетін және кәсіби дағдыны меңгеріп, олардың рөлін студенттік жастар өмірінде

күшейту;

- Студенттердің білім алудағы, ғылымдағы, спорттағы, шығармашылықтағы, әлеуметтік қызметтегі нәтижелерінің тұрақты әрі оңтайлы динамикалық көрсеткіші;
- Олимпиадаларға, ғылыми және шығармашылық конкурстарға, спорттық сайыстарға, фестивальдерге, әлеуметтік жобаларға қатысушылар санының артуы;
- Еріктілер қозғалысты қалыптастыру және олардың қоғамдағы мәртебесін арттыру;
- Студенттердің денсаулықтарын психикалық және дене тәрбиесі жағынан нығайту;
- Университет құрылымдарының білім беретін мекемелермен, мәдениет, өнер, БАҚ, қала және облыстардағы қоғамдық ұйымдармен өзара байланыстарын нығайту;
- Университет мәртебесін білім беретін және мәдени орталық ретінде нығайту;
- Түлектердің жоғарғы оқу орнынан кейінгі бейімделу жетістігі және кәсіби қызметінің тиімділігі.

2. Студенттермен жүргізілген тәрбие жұмысының нәтижесі университет түлектерінің өз қалауымен кәсіби қызметін меңгеруіне және оның жетістікке жетуі үшін қажетті қасиеттерге ие болуына, жеке тұлға болып қалыптасуына жол ашады.

Университет түлегі:

- Белсенді азаматтық ұстанымы бар, өмірлік іс-әрекеттің барлық саласында жоғары әлеуметтік белсенділік танытады, өнегелі тәлім-тәрбие, кәсіби тұрғыда жетілген, тіл табысуға бейімді, алғыр, жауапкершілікті сезінеді, көшбасшылық, бәсекеге қабілеттілік, мобильділік, ұлттық сана сияқты қасиеттерді бойына сіңіреді.
- Өзінің жеке дүниетанымдық ұстанымы, адамгершілік қасиеті, гуманистік құндылығы, өздігінен шешім қабылдай білу және жетістікке жету жолындағы талаптылықты меңгерген тұлға.
- Кері ықпалдарға қарсы тұра біледі, командада жұмыс істей алады, өз бетімен бастама білдіріп, жаңашылдық танытады.
- Шығармашылыққа және бірлескен шығармашылыққа қабілетті.
- ҚР Конституциясын және заңдарын, жалпы адами моральдық-этикалық нормаларды сақтайды.

ҚОРЫТЫНДЫ

Студенттерді тәрбиелеу университеттегі оқытушылар құрамының міндеті болып табылады. Болашақ маман иелеріне білім берумен қатар, жеке тұлға ретінде тәрбиелеуде жоғары білім беру жүйесінің атқаратын рөлі зор. Оқытушылардың кәсіби қызметтері оқу процесімен ғана шектелмейді. Сонымен қатар, студенттерді сабақтан тыс уақыттарда өз бетінше өмір сүре білуге дайындау мақсатында бірлесіп тығыз қарым-қатынаста жұмыс атқаруды көздейді. Осылайша, тәрбие беретін орта – университеттегі барлық қызметкерлердің ат салысуымен студент жастарға ерекше ықпал ететін тәрбиенің айрықша элементтерін жүзеге асыра отырып қалыптастырады.

